

**NAŠA
SMUČINA**

ASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE ŠPORTNEGA ORODJA ELAN BEGUNJE NA GOR.

9 / 1

1 5 VI 1080

IZDAJA: Upravni odbor

UREJA: Uredniški odbor

UREDNIK: Slavko Knafelj

Izhaja mesečno v 750 izvodih

Samo za interno uporabo!

ZA

29. NOV.

ČESTITAMO

OO ZKS ELAN

Vlasta Vidic

V preteklem mesecu je Osnovna organizacija ZKS "Elan" imela svojo redno volilno konferenco, na kateri je napravila obračun dela.

Situacija dvoletnega obdobja je bila izredno razgibana v mednarodnih vprašanjih, še bolj pa v družbeno političnih dogajanjih v domovini. Tej situaciji je tudi sledilo delo naše organizacije. Osnove družbeno političnega življenja je postavil IX. kongres ZKJ, ki je bil v lanskem letu v Beogradu. Postavljene so bile jasne smernice nadaljnega razvoja naše družbe, ki naj temelji na načelih družbenega samoupravljanja, delitve dohodka po delu, doslednega izvajanja gospodarske reforme ter krepitve vloge delovnega človeka. Kongres je jasno nakažal vlogo ZK v novih družbenih odnosih, to je v razmerah samoupravljanja. ZK ni faktor družbene oblasti, temveč nosilec oblikovanja družbene zavesti delovnih ljudi. Predvsem je dolžnost komunistov, da se uveljavljamo v sredini v kateri živimo in da se aktivno vključimo v družbeno politično strukturo in da s svojim strokovnim in političnim znanjem zastopamo interes naše socialistične družbe.

Naše delo je sledilo smernicam Kongresa, obravnave so bile vse aktualne teme. Veliko je bilo posvečenega časa obravnavanju konkretnih ukrepov za uspešno vključitev v gospodarsko reformo, o dokončni investicijski izgradnji podjetja, o krepitvi samoupravnih organov in ostalih družbeno političnih organizacij.

Organizacija je posvečala tudi skrb za sprejem mladih, vendar pri tako

sorazmerno mladem kolektivu, ni bil dosežen zaželen uspeh.

Konferenca je obravnavala rezultate, ki jih je podjetje v tem času doseglo in sezadovoljivi napram teški gospodarski situaciji v sedanji družbi. K temu pa so gotovo pripevali tudi naši člani, saj so v večini aktivno vključeni pri konkretnih akcijah.

Ugotovljano pa je, da so nekateri člani premalo zainteresirani in se ne vključujejo v delovanje naše družbene stvarnosti.

Konferenca je izvolila novo vodstvo za naslednje dvoletno obdobje. Njihova prioriteta naloga je, da pripravi program dela v okviru sklepa VIII. plenuma CK ZKS in sklepov ZKJ o perečih vprašanjih družbeno ekonomskih odnosov.

V novi sekretariat so bili izvoljeni:

Vidic Vlasta
Janez Janez
Jenstrle Marija
Mertelj Marjan
Mulej Stanko
Triplat Pavel
Likožar Milan

Vodstvu se za uspešno dvoletno delovanje konferenca zahvaljuje, novemu sekretariatu pa želi nadaljne uspehe.

X PRIMERJAVI OD na strani 7 in 8

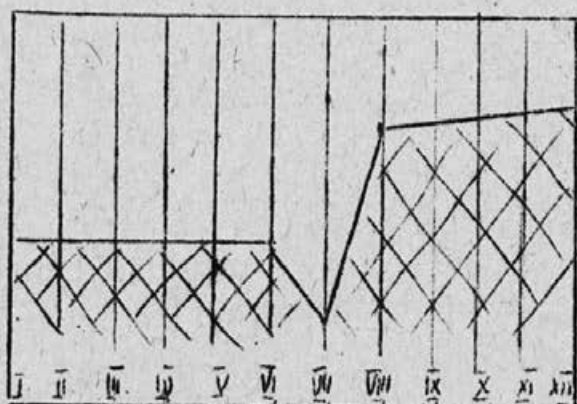
Za vse primerjave OD je vzet enak kriterij, fondur (brez nadur in sobot, brez dodatka na leta službe). Upoštevana je osnovna plača in presegne norn.

V.V.

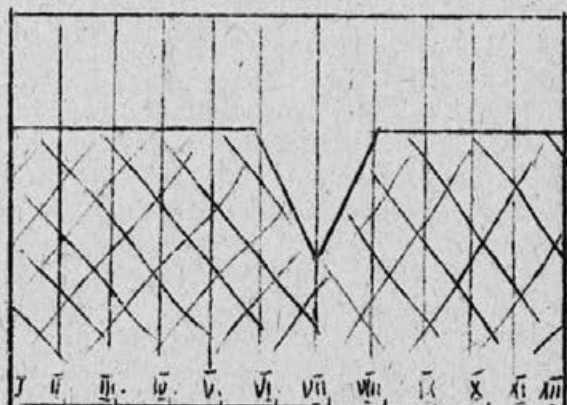
PROIZVODNI PLAN 1970

PRED OBRAVNAVO IN SPREJETJEM

Slavko Knafelj

REALIZACIJA 1969

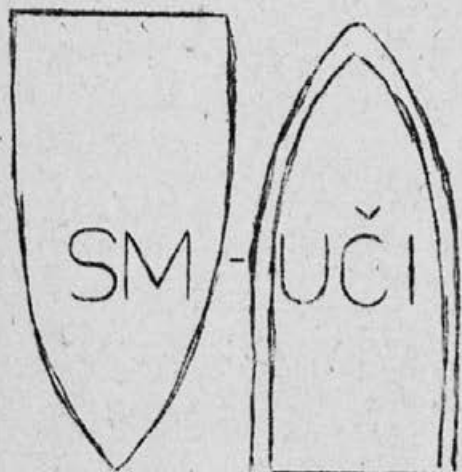
PLAN 1970

Značilnost proizvodnega programa za leto 1970 je v tem, da zajema konstantno proizvodnjo smuči od 1. januarja do 31. decembra in ne variabilno, kot nekaj let do sedaj.

S preprostimi besedami povedano, se bo proizvajalo smuči vsak dan enako, t.j. vsak mesec toliko, kolikor pač ima dni. Nase je bilo treba prevzeti kolektivno odgovornost in se odločiti za tak korak, ker so nas izkušnje naučile, da na dosedanji način, ko se je nekaj mesecev v začetku leta proizvodnja smuči zadrževala, v drugi polovici leta pa ni smo bili v stanju izvršiti vseh naročil. Vzroki zaradi katerih je bilo tako, so nam poznani. Kupci so definitivno naročali smuči. Šele po spomladanskih sejmih, ni pa smo bili v skrbeh, da ne bi izdelali smuči katerih kasneje ne bi prodali in bi s tem povečali zalogo, ki nas itak že bremeni vsaj pol leta v vsakem primeru, ker smo sezonsko podjetje. Zadeva tudi zdaj ni nič

drugačna, čeprav smo se odločili za drugo pot. Drugačna je le v toliko, da nas še bolj obvezuje, da bomo pri izbiri smuči zadeli tiste, ki bodo šle v prodajo. To je velika odgovornost, ki je ne moremo terjati le od ene službe n.pr. komercialne ali le od ene osebe, recimo šefa prodaje, čeprav pri presoji lahko največ pripomorejo.

Tako bomo prečvidoma redno proizvajali na dan po 600 parov lesenih in 208 parov metalnih in plastičnih. To bo kar lepo število smuči (200.000 parov). Od tega 1/3 dražjih. Tudi na tem področju plan obeta izboljšanje. V letu 1969 kot kaže, bo to razmerje izdelanih boljših smuči le cca 1/4 od vseh. Seveda to še ne pomeni vse. Važno je, da bodo te smuči tudi prodane. Prav gotovo nam bodo dosedanje napake, kot nepravčasno izdelani vzorci in nekateri zamujeni roki, delali težave pri nadaljnjih naročilih smuči naših kupcev. Konkurenca na tržišču pa je vsak dan hujša. Le z

dobro kvaliteto in solidnim poslovanjem, bomo lahko držali in obdržali revnotežje na zunanjem tržišču. To pa tudi hočemo in moramo.

PROGRAM ČOLNOV

za leto 1970 ki sicer teče že od avgusta do avgusta 1970, zajema za enkrat še 1.200 čolnov, od tega 2/3 za izvoz. Poleg čolnov so v obratu plastike močno angažirane tudi hrbtnice, mostnice, ravne deske in razne reklamne in obložne plošče. Ta količina nikakor še ne zadošča povpraševanju na trgu. Šele naslednje leto, ob tem času, bomo lahko govorili o proizvodnji približno 3.000 kom čolnov, ko bo zgrajen že novi objekt. Kar pa je letos najbolj pereče, je vskladiščenje nekaj sto kom čolnov preko zime, kar bo v glavnem na rampi železniške postaje v Lescah, delno pa na Fortuni. Odpreme se bodo začele šele pomladi. Zakaj to? Skandinavski kupec je letošnjo proizvodnjo jemal sproti, zato s čolni ni bilo nikakih težav niti zalog. Za naprej pa tudi sam nima prostora, niti volje, da bi jih vskladiščeval na prostem v Skandinaviji.

TELOVADNO ORODJE

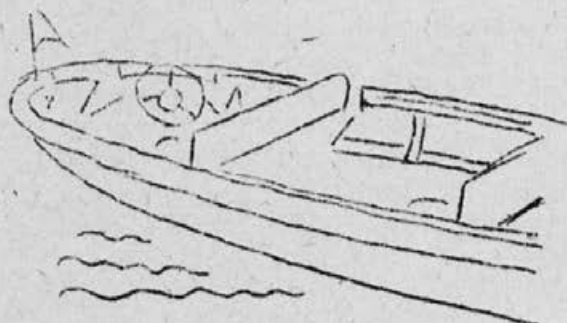
Poleg standardnega orodja, bradelj, konj, koz, gredi, klopi in drugih, kar je predvideno že lepo število tudi za izvoz, zajema plan še proizvodnjo sank 9.000 kom, 4.000 kom hokej palic in blizu 3.000 kom različnih lestev. Zahteve tržišča so iz leta v leto večje, novi obrat telovadnega orodja pa bo tudi z manjši ne zamude pripravljen na nove naloge.

KOVINSKI CERAT

Kot interni kooperant za telovadno orodje, lestve in drugo, samostojni proizvajalec raznih konstrukcij in konzol za opremo in montažo telovadnic, je v programu za leto 1970 močno angažiran. Tudi zanj velja preselitev v nove delovne prostore in obnova nekaterih strojev, odločilen korak za sprejem proizvodnih obveznosti.

SEDLARSKA DELAVNICA

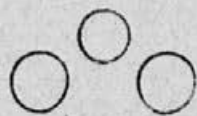
kot manjša proizvodna enota z nekaj delavci, ki pa je nepogrešljiva v splošnem obratu za tapaciranje telovadnega orodja, blazin, izdelave žog, vrvi, jermen, pentelj in drugega, v letnem programu pogreša naročilo pasov.

To naj bi bil prvi grobi opis predloga proizvodnega programa za leto 1970. Če resumiramo najbistvenejše značilnosti so v glavnem te:

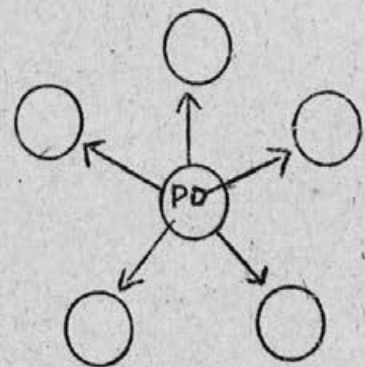
1. Povečanje proizvodnje smuči in telovadnega orodja.
2. Izboljšanje strukture izdelkov (predvsem smuči in telovadnega orodja).
3. Enakomerna, kontinuirana proizvodnja celo leto.
4. Postopni prehod v nove proizvodne prostore z vključevanjem novih strojev v sklopu rekonstrukcije.
5. Izboljšanje tehnologije in izpopolnitev organizacije poslovanja z uvajanjem mehanizacije itd.

Ta predlog z vsemi potrebnimi izračuni bo šel v obravnavo in potrditev.

ZA BOLJŠE POSLOVANJE GRE

S.K.

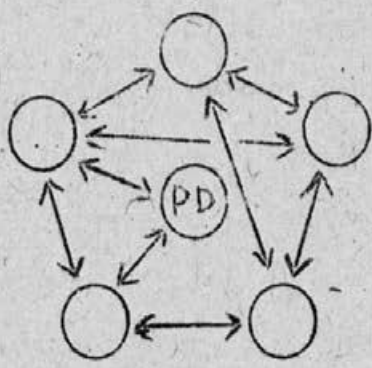

PREDVIDENO

Vzporedno z rekonstrukcijo podjetja smo tik pred tem da sprejmemo v sklopu študija celotne reorganizacije poslovanja, enega vožnih sistemov, operativno -logiranje. To je sistem, ki omogoča pripravo, sprožitev, krmiljenje, t.j. celoten pregled razdelitve in izvrševanja posameznih nalog po fazah delovnih operacij. Ta sistem omogoča povezavo med proizvodnim procesom, procesom nabave in procesom prodaje. S tem v celoti zagotavlja obvladanje problematike uresničevanja sprejetih nalog in ekonomskih ciljev poslovnega procesa podjetja. Bedimo odkriti, da je doseženi hitri porast podjetja dobesedno terjal vzporedno tudi tovrstno organizacijsko izpopolnitev.

Tako smo pred tem, da ni več dosti časa za razmišljanje, temveč čas za hitro in temeljito akcijo.

Ta sistem, ki ga bo pri nas uvajal g. ing. Dreyer iz Zahodne Nemčije, ima še to prednost, da nam bo nudil že preverjene delovne pripomočke Opti plana. To so predrazdeljevalnice in razdeljevalnice nalogov za delo po posameznih področjih, obratih in oddelkih. Nadalje naprave tkzv. diagonale za nadzorovanje tehnoloških zaporedij delovnih operacij na delovnih mestih. Slede naprave za nadzorovanje naročil, v katerih je mogoče na principu visečih

OBSTOJEČE

kartotek sistematično pregledati časovno odvijanje in nadzorovanje celotnega poslovnega procesa in po sameznih naročil ter jih opredeliti po kraju, kakovosti, nosilec in času (roku) začetka, izvrševanja in dokončanja. Ta pregled omogoča naročilni rokovni evidentnik, ki je tako oblikovan, da je z določenim številom barvnih simbolov možno vizualno identifikirati naročilo v vseh omejenih nadaljnjih fazah.

Sledi Vidento plošča, kjer se kapacitete planirajo, takoče obremenjujejo in razbremenjujejo (terminske periode) v skladu s sprejemanjem novih naročil in dokončanjem posameznih naročil.

Naprava za krmiljenje nalogov za delo, naprava z uporabo "rokovnega ravnala" opremljena z barvnimi signali, razdeljevalni evidentnik, itd.

To najhno naštevanje le mimogrede. Važno je bistvo. Hočemo in moramo bitikos nalogam, ki nam jih čas in razvoj nalagata. To pa nam bo ta sistem tudi prinesel, če ga bomo znali in hoteli vpeljati do vseh tistih finos, ki jih omogoča.

Uvajalec g. ing. Dreyer je prejšnji mesec imel dveurno predavanje v družbenem centru o tem vprašanju. Udeležili so se ga vsi vodilni iz podjetja (32). Vtis, ki ga je napravil na navzoče, je bil načrpe sprejemljiv in dober. "Hočemo zavikati rokave" je dejal "in ne le govoriti."

OBISK:

S.K.

Mladinski voditelji iz raznih držav sveta, ki so bili gostje ob 50-letnici SKOJA v Zagrebu, so ineli pred kratkim na Bledu konferenco o vlogi današnje mladine v svetu.

30 članov t.j. ena skupina, je obiskala Elan dne 14. 10. 1969. Ostali dve skupni sta bili v "Savi" in v "Iskri" Kranj. Gostje so si ogledali "Elan", kjer jih je sprejel ing. Jurij Hočevnar, Vlasta Vidic in ing. Peter Petrišek.

Na razgovorih o vlogi samoupravljanja v družbenem centru v Begunjah, so sodelovali predsednik DS Slavko Knafelj, sekretarka Vlasta Vidic in predstavnik sindikata ter mladine tov. Janez Škofic. Prikazan jim je bil tudi film o Elanu in se jih je tudi skromno pogostilo.

Gostje se bili z obiskom zadovoljni. Smatramo, da je to najboljša in najeonejša reklama, saj bo ime o Elanu tudi po tej plati prišlo po celotni svetu. To pa predvsem zato, ker bodo kot predstavniki mladinskih gibanj prav gotovo navdušili člane, mladince in mladinke, ki so največji simpatizerji športa in telovadbe in kot taki največji naši kupci - potrešniki.

izobrazba in nagrajevanje

IZOBRAZBENA STRUKTURA ZAPOSLENIH V "ELANU"

Vlasta Vidic

Zelo pomembno in prav je, da smo v okviru občine in če hočete republike seznanjeni vsi člani naše delovne skupnosti kje je naša podjetja s kadrovske izobrazbene strukturo.

Reševanje vprašanj izobraževanja in strukture strokovnih kadrov, je nujno, ker v današnji tekmi v gospodarstvu pripada prvo mesto tistim gospodarskim organizacijam, ki vodijo posebno skrb za osvajanje tehnoloških dosežkov.

To pa je razlog, da se naš interes usmerja na tista področja, ki pri današnji stopnji razvoja družbe in gospodarstva omogočajo čim hitrejši razvoj podjetja. Pri tem pa so kadri eden izmed pglavitnih dejavnikov.

Našel razvoj naše samoupravne družbe in gospodarjenja v podjetju zahteva hitrejšo rast delovna sposobnosti proizvajalcev, večjo kakovost dela in s tem večje število strokovnjakov. Na podlagi te ugotovitve je kadrovska politika prav tako važen del. oz. del proizvodne in druge poslovne dejavnosti v podjetju.

Ker smo v času dograditve podjetja, s tem vpeljavo nove modernizacije tehnologije sodobnejše organizacije dela in mehanografsko obdelavo podatkov je primerjava s sedanjimi zahtevami po delovnih mestih nesmiselna in bi kadrovske potrebe ne bile realne.

Že na tej stopnji razvoja na katerem se trenutno naše podjetje nahaja nam primanjkuje določenih strokovnih delovnih mest. To pa nam narekuje, da resno pristopimo k dolgoročnejši kadrovski politiki in pričeti sistematično reševati predstoječe naloge. Zaželjene uspehe bomo dosegli le, če bomo znali potrebe po kadrih prilagoditi in da bodo delovna mesta zasedena s strokovnimi kadri.

Kljub temu, da je naše podjetje precej štipendiralo strokovnih kadrov, še premalo vlagano sredstev za izobraževanje. Trenutno štipendiramo v glavnem strokovni kader, ki poleg študija opravlja svoje delo. Študij na izrednih šolah je za posameznike naporen. Težko je vskladiti delo v podjetju in program šole ker oboje i zahteva celega človeka. Trenutno imamo 5 delavcev na višji šoli in 13 na srednjih šolah raznih smeri.

Kadrovsko strukturo moramo prilagoditi potreban proizvodnje in zahtevan delovnih mest.

V našem podjetju je trenutno z Inštitutom zaposlenih 672 delavcev, od tega 378 moških in 294 žensk ali 56,25 % moških in 43,75 % žensk.

Struktura zaposlenih pa je sledeča:

z visokošolsko izobrazbo	12 indeks	1,79
z višjo šolsko izobrazbo	5 "	0,74
s srednjo šolsko izobrazbo	60 "	8,93
z nižjo strokovno izobrazbo	40 "	5,95
visokokvalificiranih	14 "	2,08
kvalificiranih	191 "	28,43
polkvalificiranih in nekvalific.	350 "	52,08

Če analiziramo število zaposlenih strokovnjakov lesne industrije občine in našega podjetja dobimo naslednjo sliko:

Industrija	Skupaj zaposlenih	Visoka šola	Višja šola	Srednja šola
Lesna industrija	1.295	13	8	82
Indeks	100 %	1,23 %	0,63 %	6,79 %
Elan	372	12	5	30
Indeks	100 %	1,79 %	0,74 %	8,93 %

Iz navedene tabele je razvidno, da v sami lesni industriji prednjačimo v številu strokovnjakov, dočim je iz podatkov občine razvidno, da ima kmetijska industrija boljše strukture pri visoki izobrazbi 7,09 in pri srednji izobrazbi 14,89 %, pri višji izobrazbi pa je izpod našega nivoja 0,71 %.

Iz tabele ki sledi, je razvidno, da smo pri visoki šolski izobrazbi izpod nivoja občine, dočim pri višji in srednji stopnji šolske izobrazbe malo nad povprečjem. Če primerjamo z zvezo in republiko nimamo bistvenih odstopanj, razen pri visoki šolski izobrazbi smo napram zvezi pod povprečjem, pri srednji šolski izobrazbi pa nad povprečjem.

v smučarskem obratu - robn.	965.- Ndin
(nad norme 119 - 129 % preseganja)	
v kovinskem oddelku	913.- Ndin
v obratu plastike	1.066.- Ndin
v pomožnem obratu - snažilke	703.- Ndin
v sedlarski delavnici	899.- Ndin

Za navedena povprečja smo za vsako kvalifikacijsko skupino vzeli nekaj delavcev z različnimi kategorijami. Odstopanja se kažejo zaradi individualnih preseganj norm in skupnega uspeha merila po planu proizvodnje, ki se obračunava za vsak obrat posebej.

Zanimiv je podatek nekvalificiranega delavca v obratu smuči pri delovni operaciji robničenja, ko delavec opravljata isto delo in je v izplačilu razlika za 298 Ndin. Vzrok je prav gotovo na eni strani delovna vnema za večjo storilnost, na drugi manjša delovna vnema, gotovo tudi manjša ročna spretnost. Pri takih večjih odstopanjih pa so še rezerve za večjo produktivnost in boljši uspeh podjetja. Če bi take razmere analizirali jih je v podjetju še več.

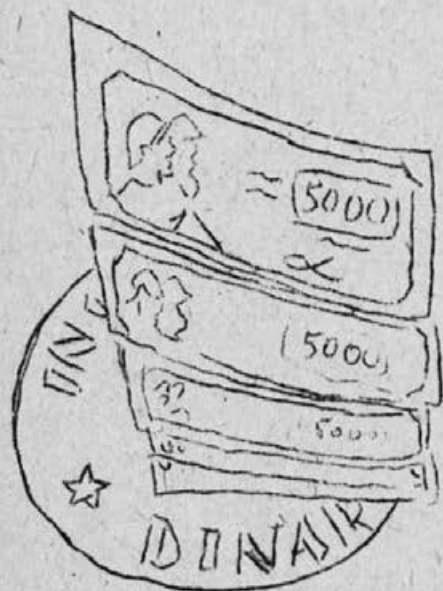
V septembru je bil izplačani najnižji osebni dohodek 655.- Ndin in najvišji 3.110.- Ndin. Razmerje med najvišjim in najnižjim je bilo 4,7 %.

??

V podjetju X je sekretar 11 let mlajši od direktorja. Če skupni starosti sekretarja in direktorja prištejemo še 1 leto, je administratorica 4-krat mlajša. Čez 25 let bo manjkalo skupni starosti direktorja in sekretarja še 1 leto, da bi bila njihova skupna starost še 3-krat večja od starosti administratorke. Koliko so stari vsi trije?

Ko je hčerka vprašala očka koliko je star on, manica in njen bratec, ji je odgovoril:

Manica je 5 let mlajša od mene, tvoj bratec pa 34 let mlajši od manice. Če skupni starosti nojih in maničnih let prišteješ še 2 leti, je tvoj bratec 7-krat mlajši. Ho-diš v šolo, sedaj si pa izračunaj našo starost sama!

več nege strojem

ing. Jurij Hočevar

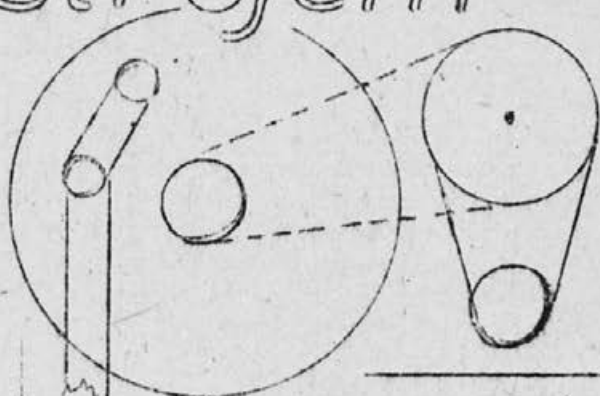
Proizvodna tehnologija smuči je še le v zadnjem času povzela velik razmah in pridobila značaj industrijske proizvodnje. Kakor EIAN, tako so se tudi vsi ostali industrijski obrati razvili iz malih rokodelskih delavnic z ozkim proizvodnim programom.

Razvoj zimskega turizma in športa ter vedno močnejša težnja, da človek preneša velik del, ponekod celo pretežni del svoje rekreacije v zimsko naravo, močno vzbuja rokodelce in malo industrijo, da se razvije - razširi proizvodni program količinsko in kakovostno v smeri industrijske proizvodnje,

Taka razvojna smer pa zahteva industrijska delovna sredstva za moderno tehnologijo.

Proizvodnja smuči je zahtevna, nima pa take tradicije kot n.pr. pohištvna. Zato tudi ni ustaljenih receptov za tehnologijo niti ni tipizirane strojne opreme. Zato si jo posamezni proizvajalci smuči sami izdelujejo. Šele v zadnjem času so se pojavili izdelovalci določenih specialnih strojev tudi za proizvodnjo smuči. Ti stroji so zelo dragi, ker gre le za manjše število naročil. Niti pa ne zajemajo, vsaj sedaj še ne, celotnega strojnega parka, ki je proizvodnji smuči potreben.

Torej tudi mi smo prisiljeni razvijati sami stroje, ki najbolj odgovarjajo naši tehnologiji. Od strojev pričakujemo, da nam bodo olajšali ročno in fizično težko delo, da bodo opravili več dela in da bo delo povsem enotno in kvalitetnejše opravljeno. Le z dobro strojno opremo bomo lahko t

li s konkurenco, ki se v svetu vedno bolj behoti. Finančni magnati - velike družbe se trudijo po vsem svetu, da si pridobe svoj poslovni delobreg različne tovarne smuči. Poznane tovarne Kästle, Persenico, Othier, Hammer in še vrsta drugih, so dobili nove finančnike in poslovne organizatorje. Širi se Head, večja Rossignol. Veča se EIAN z velikimi koraki. Torej gremo v korak z onimi močnimi, ki se bogato opremljeni s stroji.

Na tem polju smo mnogo opravili. Nabavili smo vrsto strojev novejšega datuma. Mnogo strojev smo uspešno konstruirali doma. Stiskalnice smo opremili s pnevmatiko, hidravliko in avtomatiko, ter programatorji. Sestavne dele predoblikujemo s kopirnimi rezkarji. Aluminija ste lamete in dele krivimo kvalitetno na stroju. Robnike ne krivimo po šabloni z roko, temveč na stroju. Ročno delo bi za pripravo robnikov za lepjenje v modelih ne od govarjalo več. Izboljšali smo tiskarske stroje in stroje za številčenje, izdelali napravo za polivanje in posipanje rečuxa. Uredili smo transport v eloksirnici, tehnologije dvobarvnih palic, stroj za vrtanje pri montaži smuči. Zraven pa še vrsto raznih izboljšav, ki pomagajo dvigniti količino in kvaliteto izdelkov.

V pripravi pa imamo še stroje domače izdelave in še tudi tiste, ki jih bomo v okviru rekonstrukcije dobavili iz uvoza.

Toda z obžalovanjem ugotavljamo, da pa strojev ne vzdržujemo kakor treba in da truda lastnih konstruktorjev ne cenimo kakor bi to morali, če bi res pravilno ocenjevali pomen strojev v proizvodnji.

Naši stroji so zamazani, slabo vzdrževani in nenegovani, kar kljub temu, da imamo močno remontno skupino, le-ta ni kos več nalogam, če posameznik stroja, ki na njem dela tudi ne neguje in ga zanemarja. Dobro vzdrževani stroji so naše proizvodno sredstvo, ki nam pomagajo v stremljenju, da utrdimo svojo tovarno, svoj dom in naše domovino.

Drugo kar pa bi še rad omenil je čudna pojava, ki se kaže, ko preizkušamo doma izdelane stroje. Izdelati stroj, ki bo brez preizkusnih težav prvo minuto pokazal rezultate, ki jih pričakujemo, ni mogoče. Tega ne poznajo niti specializirani proizvajalci strojev. Kako torej mi, ki res rešujemo specifične in edinstvene primere, brez posebnih izgledov.

Vendar vsi tega ne razumejo. Po raznih pripombah bi človek celo sodil, da marsikdo z nerazumevanjem spremlja napore pri odpravljanju začetnih težav pri novih strojih. Res pada več kritičnih kakor vzpodbudnih pripomb. Take negativne izjave in postajanje pri strojih, ki jih šele urejujemo, mnogo škodijo stvari. Vsakomur je neprijetno, če mu nekdo stoji za hrbtom in gleda pod roke - kaj bo!

Prav bi bilo, da bi tako postajanje in pripombe opuščali in da bi dokazali, da vemo kaj pomenijo za nas stroji in da cenimo napore tistih, ki žele oplemenititi naše delo.

ELEKT. RAČUNALNIKI

ing. Jože Jesenko

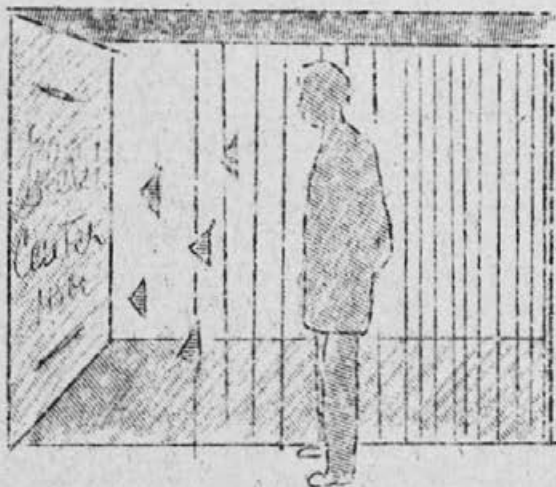
(nadaljevanje)

V eni zadnjih števil "Smačine" sem kratko prikazal razvojno pot računske tehnike od najenostavnejših računskih pripomočkov, do sodobnih elektronskih računalnikov.

Namen tega sestavka pa je, da bralca seznanim z elektronskimi računalniki.

Zgodovina je kratka, posega komaj dobro desetletje nazaj, vendar pa je vsebinsko zelo bogata. Kje so meje razvoja računalnikov? Na to vprašanje odgovarjajo strokovnjaki utopisti. Mnogo je bilo o tem že napisanega, vendar ni emotivnega učenja, vsak po svoje odgovarja na zastavljeno vprašanje. Prav gotovo pa je, da še dolgo ne bomo dobili točnega odgovora, ker se vsak dan odkrivajo nove, neslutene možnosti.

Prednost sodobnih elektronskih računalnikov pred klasičnimi računskimi pripomočki je predvsem v mnogo večji hitrosti in razpoložnosti obdelave. Pri vseh računskih strojih je važno, da vemo kaj bomo računali ali drugače povedano, natančno moramo razumeti nalogo, ki jo hočemo rešiti in tudi vedeti, kako se to

nalogo reši. Računalnik lahko reši problem le, če ga znamo rešiti mi, sicer ga ne zna tudi on. Seveda pa ga on reši mnogo hitreje in točneje. Kako posredovati računalniku zastavljeno nalogo: Računalnik nas ne sliši in tudi ne razume naše človeške govornice, če bi hoteli nalogo napisati na papir in mu jo posredovati. Razume pa svoj jezik in če mu hočemo nekaj povedati, potem mu moramo v tem jeziku.

Ponavadi računalnik razume več jezikov, kar je odvisno od izvedbe. V splošnem pa vse te jezike na kratko imenujemo PROGRAMSKE JEZIKE.

Za vsak programski jezik imamo na voljo določeno število besed in predpisana pravila, po katerih lahko te besede uporabljamo in jih med seboj kombiniramo. Seveda se tega jezika naučimo mnogo lažje kot nemščine ali angleščine, ker je besed in slovničnih pravil dosti manj, vendar pa pri uporabi jezika, ki ga razume računalnik, ne smemo napraviti niti najmanjše napake, kajti računalnik zazna vsako jezikovno pomanjkanje in nas na to opozori in dokler te napake ne odpravimo, noče dalje ničesar razumeti. Navodilo, ki ga damo računalniku v njegovem jeziku imenujemo program.

Program mora vsebovati vse podrobnosti naloge, ki jih mora rešiti elektronski računalnik in tudi o morebitnih napakah, ki lahko nastopajo pri reševanju dane naloge, je treba obvestiti računalnik.

Torej je računalnik v resnici zelo neumen, tudi najmanjših napak sam ne odkrije.

Nekateri mu zato pravijo nezmetljivi idiot. Res, on se ne zmoti pri računanju, vendar pri tem nič ne misli. Ravna se točno po naših navodilih.

Običajno pri reševanju določenih nalog potrebujemo podatke, ki jih hočemo obdelati. Vzemimo na primer mesečni obračun OD. Za posameznega delavca. Zato moramo vedeti število opravljenih ur v določenem mesecu, njegovo kategorijo oz. vse podatke o normi, ki določa delo posameznega delavca, potem število ur dopusta, bolovanja, itd. Računalniku moramo posredovati vse te podatke ter tudi točno navodilo, kako naj obdela te podatke, da bomo dobili točen izračun OD, za posameznega delavca.

Vidimo torej, da se celotno navodilo računalnika sestoji iz dveh delov:

- a) podatkov
- b) navodila

Prvo mora računalnik torej vedeti kaj naj dela, drugič pa, kako naj dela. Dostikrat to niso enostavne naloge, ki pa jih morajo delavci, ki delajo na teh strojih do vseh po tankosti poznati.

Kako pripravljamo naloge in prenašamo na obliko, ki jo razume elektronski računalnik, se ne bomo spuščali. Zadostuje naj pa, da to niso v splošnem enostavne stvari in zahtevajo mnogo dela in seveda tudi poznavanje samih računalnikov.

V prejšnjem sestavku sem omenil, da naša tovarna namerava kupiti IBM-ov računalnik. Omenjena firma proizvaja več vrst teh strojev, ki se razlikujejo med seboj po velikosti in namenu uporabe.

Glede na to jih delimo v dve veliki skupini:

- a) za upravljanje gospodarskih organizacij
- b) za izključno tehnično-znanstvene namene.

Mi se bomo spoznali z računalniki pod točko a, kajti v to skupino spada tudi računski stroj, ki ga nameravamo kupiti. Zgradbo tega računalnika si bomo pa ogledali v naslednji številki.

VARČUJMO Z ELEKTRIKO

V zadnjih dneh smo lahko v vseh sredstvih za javno komuniciranje, kot so: časopisi, radio, televizija, zasledili pozive za splošno varčevanje električnega toka.

Kljub vsej resnosti teh pozivov se potrošniki tega niso radi pridrževali, s tem pa so seveda ustvarjali situacijo, kakršna je bila tudi v našem podjetju.

Posledice takega stanja v celotnem gospodarstvu kot tudi pri posameznih osebah so katastrofalne.

Zato je primerna situacija, da spregovorimo tudi o štednji v našem podjetju ne samo o sedanjem stanju, temveč tudi kasneje, ker obstaja poleg dejstva, da si brez elektrike ni možno zamisliti obstoja, tudi dejstvo, da je vsaka kWh treba plačati in da v skupnem znesku to predstavlja velike vsote denarja.

Kako naj štedimo, se bomo vprašali, seveda pri tem ne bomo pogledali stvari do dna, ker se nam bo drugače samo po sebi navrglo več načinov varčevanja kot so: prižigati luči v času in samo tam kjer se res potrebuje, ugasniti luči tam in takrat ko že zadostuje dnevna svetloba, izkoriščati motorje takrat ko večjeje maksimalno, izogibati se invidualnega nočnega dela kadar zaradi enega stroja gorijo luči, dela ventilacija in tečeje kompresorji, izogibati se je razkosanega dela predvsem na stiskalnicah. Poleg tega bi se našlo za naštevaje še mnogo drobnih stvari, na katere

Branko Renko

naj se spomni vsak posameznik v svojem okolju.

Varčevati je tam, kjer je to možno brez posledic. Da je mogoče nekaj prihraniti, so nam vzgled redukcije, ker smo v enem dnevu ob zelo postrani štednji prihranili 15 % energije z nezmanjšano proizvodnjo. To je seveda pretirano, vendar pa bi 5 % prihranka lahko dosegli neopazno za produkcijo. To izgleda zelo malo, kar ni točno, ker pomeni 5 % prihranka od porabljenih 150.000 kWh 7.500 kWh ali enomesečna potrošnja za cca 15 sodobnih gospodinjstev.

Opisani primer nas nehoti napoti k razmišljanju koliko je poleg električne energije možno prihraniti še drugod, kot na racionalnejšem izkoriščanju materiala, negovanju osnovnih sredstev, razpakemu transportu in času, itd.

Pregovor: "Iz malega raste veliko", velja tudi za podjetje, katerega je smatrati kot drugi don, kot celoto in ne kot se lahko sklepa iz odnosov posameznikov do dela in delovnih naprav kot stvar, ki je podarjena in s katero se lahko ravno brezobzirno z mislijo, da bodo plačali drugi.

nekaj o »menzi«

V.V.

Zaradi pogostih pripomb na poslovanje obrata družbene prehrane ob javljanju izvide inšpekcije Zavoda za zdravstveno varstvo. Preglede poslovanja toplih obrokov dela omenjeni zavod zaradi čistoče in ugotavljanja če topli obroki odgovarjajo kalorični vrednosti, ki jih moramo dobiti s hrano za nado nestilo izgubljene energije.

Kontrola je bila opravljena dvakrat.

Prvič je bil topli obrok: Špageti, haše omaka in 2 kosa črnega kruha:

Neto teža obroka brez kruha 426 g

Suha snov 24,5 %

Maščoba v suhi snovi 33,2 %

Maščoba v prvotni snovi 8,1 %

Gramov maščobe v obroku 34,6 g

Kalorična vrednost:

brez kruha	537 kcal.
kruh	418 "
<hr/>	
skupaj	1.005 kcal.
=====	

Drugič: Kislo zelje, krajska klobasa in 2 kosa črnega kruha (170 g).

Neto teža obroka brez kruha 528 g

Suha snov 17,8 %

Maščoba v suhi snovi 18,4 %

Maščoba v prvotni snovi 8,3 %

Gramov maščobe v obroku 45,4 g

Kalorična vrednost:

brez kruha	595 kcal.
kruh	418 kcal.
<hr/>	
skupaj	1.030 kcal.
=====	

Iz teh dveh primerov sledi, da je kalorična vrednost hrane napovprečna, če je ugotovljeno, da naj bi topli obrok vseboval od 800 - 900 kalorij z ozirom na značaj naše proizvodnje in delovnih pogojev.

Inšpekcija je napravila več izvidov - brisov na snažnost iz nest, ki morajo biti higiensko neoporečni:

		Ocena <u>snažnosti</u>
1. desna roka Mrak Francke	1200 saprofiti	ustreza
2. roka Kolman Ivanke	600 saprofiti	ustreza
3. površina kruha	- sterilno	ustreza
4. košara za kruh	60 saprofiti	ustreza
5. stena hladilnika	120 saprofiti	ustreza
6. kovinski predal za kruh	40 saprofiti	ustreza
7. kovinska kaseta za jedilni pribor	20 saprofiti	ustreza
8. vilice, nož	32 saprofiti	ustreza
9. krožnik plitvi	100 saprofiti	ustreza
10. krožnik globoki	100 saprofiti	ustreza
11. kozarec 1 dl	20 saprofiti	ustreza
12. odcejalnik kovinski	200 saprofiti	ustreza
13. nož za kruh	80 saprofiti	ustreza
14. tnala	120 saprofiti	ustreza
15. deska za kuhano meso	100 saprofiti	ustreza

Iz navedenih analiz lahko ugotavljamo, da je poslovanje našega obrata družbene prehrane zadovoljivo in da so očitki večkrat neutemeljni.

giblivi del OD

IZPLAČANO ZA MESEEC OKTOBER 1969

SMUČARILJA	131 %
TELOVADNO ORODJE	111 %
KOVINSKI OBRAT	104 %
SEDLARSKI OBRAT	103 %
OBRAT PIASTIKE	144 %
SKUPNO LESNI OBRAT	130 %
SKUPNO POMETJE	128 %

KADRI

oktobra

Franc Valjavec

STANJE DELOVNE SILE KONE 31.10.1969

V podjetju z obratom družbene prehrane je bilo skupno zaposlenih 642 delavcev, od tega:

353 moških
289 žensk

V inštitutu pa je bilo skupno zaposlenih 30 delavcev, od tega:

25 moških
5 žensk

GIBANJE DELOVNE SILE

V podjetje smo tekom meseca sprejeli sledeče nove delavce:

JAN Franc - pleskar, na delovno mesto izdelovalca izdelkov iz plastike - obrat plastike Fortuná,

MARKELJ Ciril - avtomehanik, na delovno mesto kovinska dela - kovinski oddelok,

ZAKŠEK Danilo - delavec, na delovno mesto montažna dela - skladišče gotovih izdelkov - za določen čas,

LEGAT Zdravko - delavec, na delovno mesto montažna dela - skladišče gotovih izdelkov - za določen čas,

PAPLER Franc - ključavničar, na delovno mesto remontnega ključavničarja - ponožni obrat - iz JLA.

V inštitut pa smo tekom meseca sprejeli sledeče nove delavce:

ŠANCA Aleksander - do sedaj vajenec za fotografa na delovno mesto pomožnega delavca v laboratoriju,

OMAN Jožefa - tehnični risar - na delovno mesto pomožnega laboranta.

Iz podjetja pa so odšli:

ČERNOŠA Frančiška - delavka, zaposlena na mizarških delih v obratu smuči - samovoljna zapustitev dela,

KOKALJ Andrej - delavec, zaposlen na ročnih mizarških delih v obratu smuči - samovoljna zapustitev dela,

MARKELJ Janez - ključavničar VK - zaposlen na delovnem mestu izdelovalca posebnih izdelkov - po sporazumu,

JUSTIN Stanislav - tapetnik - zaposlen na delovnem mestu sedlarska dela - po sporazumu.

jubilanti

F.V.

V OKTOBRU SO PRAZNOVALI SVOJ JUBILEJ, SKUPNE DELOVNE DOBE V PODJETJU:

1.	Pristavec Alojz st.	23 let
2.	Grmovšek Tončka	22 let
3.	Petrič Anica	20 let
4.	Marolt Stanislav	18 let
5.	Švab Valentin	18 let
6.	Dobravec Ciril	17 let
7.	Kocjančič Slavko	17 let
8.	Prašiček Štefka	14 let
9.	Primec Janez	14 let
10.	Biček Stanko	13 let
11.	Čukovec Avgust	13 let
12.	Langus Ivica	13 let
13.	Mencinger Zdenka	13 let
14.	Koselj Anton st.	12 let
15.	Potočnik Rudolf	12 let
16.	Fir Vinko	11 let
17.	Lipnik Jože	11 let
18.	Peterman Franc	11 let
19.	Koren Marija	10 let
20.	Uršič Marija	10 let
21.	Arh Erika	9 let

22.	Dežman Jože	9 let
23.	Gomilar Ibolka	9 let
24.	Jurovič Elizabeta	9 let
25.	Krničar Janez	9 let
26.	Marenk Ana	9 let
27.	Peklukar Marica	9 let
28.	Mohorč Marjan	8 let
29.	Potočnik Pavel st.	8 let
30.	Jesenko Marjan	7 let
31.	Pangerc Ana st.	7 let
32.	Bijol Stazislav	6 let
33.	Brcar Ivanka	6 let
34.	Leskovec Rajko	6 let
35.	Poštrak Jakob	6 let
36.	Primec Daša	6 let
37.	Vuzem Zvonimir	6 let
38.	Hrovat Anton	5 let
39.	Kleindienst Jožica	5 let
40.	Mavrič Jelka	5 let
41.	Mihelič Ivan	5 let
42.	Trpinc Jožefa	5 let
43.	Zupan Ivanka	5 let

Vsem jubilantom iskreno čestitamo in želimo veliko uspehov pri njihovem nadaljnjem delu!

Sam 37 let starejši od sina. Čez 3 leta pa bo imel sin točno 3-krat manj let kakor jih imam jaz sedaj.

Koliko let imava?

NAGRADNA KRIŽANKA

1	2	3	4	5	6		7	8	9	10	11	12
13							14					
15					16				17			
18				19					20	21		
22			23					24	25			
	26		27					28				
			29				30					
	31	32			33	34				35	36	
37				38					39		40	
41		42	43					44				
45		46	47				48					
49			50				51					
52							53					

Janez
Legat

VODCRAVNO:

1. vodstvo države, 7. opravilo v cilinu, 13. del ustne votline, 14. naša najvišja gora, 15. vrh v Julijskih Alpah (2585 m), 16. športno oblačilo, 17. avto citroenove tovarne, 18. drugo ime za jeguljo, 19. udeleženec križarskih vojn, 21. sosednji črki, 22. fantič, 23. podoba, 24. tropska rastlina, 26. pri pomoček pri risanju, 28. nenaden napad, 29. gradbeni material, 30. živiljska tekočina, 31. preko uje-ga stopano v hišo, 33. nenadno slabota počutje, 37. prebivalec gerate

pokrajine v Mali Aziji, 38. drevo ali sad, 39. pregrinjalo, 41. kemična oznaka za Radon, 42. oblačilo, 44. ptica ujeda, 45. oče, 47. ujemanje končnih zlogov pri pesnicah, 48. ženske ime, 49. ime umrla francoske igralka Carol, 51. najvišje razvite žive bitje, 52. izkušnost, 53. planinski greben na njej Bosne in Dalancije.

Navpično:

1. odkupovanje, 2. blaginja, 3. nedelavnost, 4. gerovje ob zahodni obali Arabskega polotoka, 5. sanje,

6. začetnici priimka in imena našega znanstvenika in izumitelja, 7. ribiški pripomoček, 8. naroga, 9. začetnici velikega norveškega sila datelja, 10. pod, 11. sestavni del jadrnice, 12. ljubkovalno žensko ime, 14. vrsta tkanine - ponavadi perilo, 16. mehanično učenje, 19. trdnjava pri Splitu, 20. radijski sprejemnik, 23. padavina, 25. italijanski spolnik, 27. moško ime, 28. vrsta obrednega drevesa, 30. pijača z mlekom, 31. upornik, 32. oznaka soglasnika, 33. prelaz, 34. pasivna hrvaška pokrajina, 35. pomiritev - prenehanje prepira, 36. športni vadiatelj, 37. orodje za zemeljska dela, 38. izložek ustnih žlez, 40. prisilno delo tlačanov, 43. vrsta pregleda pri med. pregledih (žrelo) 44. ime pesnika Zupančiča, 46. naplačilo, 48. kurirji, 50. naša pevka zabavne glasbe, ki je delala v Franciji, 51. soglasnika z začetka abecede.

"kibici" ali

KLUB "PRIJATELJEV JESENIŠKEGA HOKEJA V BEGUNJAH"

S.K.

V lanskem letu, po občnem zboru, kjer je sodelovalo nad 100 članov kluba "prijateljev jeseniškega hokeja" v Begunjah, so po sezoni povabili v goste tekmovalce iz Jesenic. Srečanje je bilo v prijateljskem duhu in je potrdilo vez med nastopajočimi in gledalci, privrženci tega temperamentnega zimskega športa.

Begunjski klub je prvi te vrste v

neposredni bližini Jesenic in je dobro organiziran. Prav gotovo bo vzor ostalim že porajajočim klubom, ki se organizirajo tudi drugje, kot v Kropi, Bledu in morda še kje. Največ vredno pri tem pa je to, da se je ta iniciativa razvila spontano, sama od sebe. Pomen ustanovljanja le-teh pa je vsekakor ta, da se globlje povezuje publiko z igralci in pa da se še bolj popularizira ta šport med prebivalci okoliških mest in vasi.

Begunjski prijatelji jeseniškega hokeja želijo v nastopajoči sezoni trinajstkratnemu državnemu prvaku prav toliko uspeha kot do sedaj in apelirajo na vse ljubitelje hokeja, naj se organizirajo in s tem pomagajo razvoju te vrste športa.

MALI OGLASI

Na iniciativo nekaterih članov kolektiva odpiramo to rubriko v želji, da bi z ugodnimi medsebojnimi nakupi in prodajami pomagali drug drugemu iz vsakdanjih težav.

Nedvomno ima še kdo izmed vas, dragi bralci, kaj odveč, dobro ohranjeno kar bi lahko pogrešil. Drugemu, ki to potrebuje, bi za ugodno ceno pravič to prišlo zelo prav.

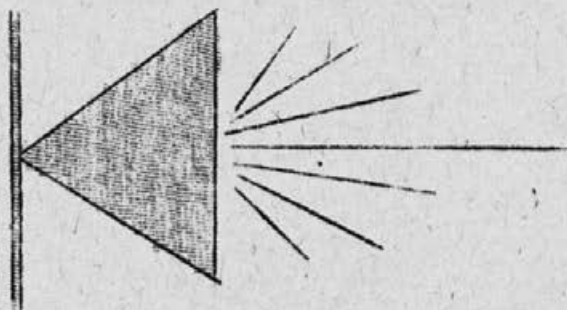
Da vam malo pomagam, v poštev pride lahko vse: sušarski ševlji, gramovonske plošče, obleke, prevozna sredstva ali usluge, itd.

Objavili bomo le resne oglase in to brezplačno.

Uredniki

Glej prve oglase na str. 20

KINO RADOVLJICA

Marija Čemažar

POJEM ZA PANČA VILLA - mehiški barvni film

15. 11. 1969 ob 20 uri

16. 11. 1969 ob 14 uri

VERA GRUZ - ameriški barvni pustolovski CS film

16. 11. 1969 ob 18 uri

ŽELEZNI KAPETAN - italijanski barvni zgodovinski film

14. 11. 1969 ob 20 uri

16. 11. 1969 ob 16 uri

OPERACIJA SANGERNARO - italijansko-špansko-nemški barvni film

15. 11. 1969 ob 18 uri

16. 11. 1969 ob 20 uri

ZALJUBA BOBEA - ameriški film

17. 11. 1969 ob 20 uri

"F" KOT FLINT - ameriški barvni kriminalni CS film

18. 11. 1969 ob 20 uri

22. 11. 1969 ob 18 uri

23. 11. 1969 ob 20 uri

PIRATI MISSISIPIJA - zapadno nemški barvni pustolovski CS film

19. 11. 1969 ob 18 uri

22. 11. 1969 ob 20 uri

PIRATI MISSISIPIJA - zapadno nemški barvni pustolovski CS film

19. 11. 1969 ob 18 uri

22. 11. 1969 ob 20 uri

LAWRENCE ARABSKI - ameriški barvni film

20. 11. 1969 ob 19 uri

21. 11. 1969 ob 19 uri

22. 11. 1969 ob 16,30 uri

ZLATA BOGINJA RIO BENA - nemško-španski barvni pustolovski CS film

19. 11. 1969 ob 20 uri

23. 11. 1969 ob 14,30 uri

TUJEC V MESTU - italijanski barvni pustolovski CS film

24. 11. 1969 ob 20 uri

26. 11. 1969 ob 18 uri

ZLATA MRZLICA - ameriški barvni vestern film

25. 11. 1969 ob 20 uri

29. 11. 1969 ob 18 uri

30. 11. 1969 ob 14 uri

HLADNOKRVNI KAZNJENEC - ameriški barvni CS film

26. 11. 1969 ob 20 uri

29. 11. 1969 ob 16 uri

27. 11. 1969 ob 20 uri

SLAVNI FANTJE - ameriški barvni vestern film

28. 11. 1969 ob 18 uri

29. 11. 1969 ob 14 uri

30. 11. 1969 ob 16 uri

VINETU V DOLINI SMRTI - zapadno nemški barvni pustolovski film

30. 11. 1969 ob 18 uri

29. 11. 1969 ob 13 uri

1. 12. 1969 ob 18 uri

KO BI VSE ŽERNE SVETA - ameriški barvni film

30. 11. 1969 ob 20 uri

1. 12. 1969 ob 16 in 20 uri

STRELJAS PRVI FREDI - švedski bar-
vni zabavni film

2. 12. 1969 ob 20 uri
4. 12. 1969 ob 20 uri
7. 12. 1969 ob 16 uri

ZADNJI SAFARI - ameriški barvni pu-
stolovski film

3. 12. 1969 ob 18 uri
6. 12. 1969 ob 20 uri
7. 12. 1969 ob 18 uri

BENJAMIN - francoski barvni ljuba-
vni film

3. 12. 1969 ob 20 uri
6. 12. 1969 ob 18 uri
7. 12. 1969 ob 20 uri

V DEŽELI PALČKOV - ameriški barvni
mladinski film

6. 12. 1969 ob 16 uri
7. 12. 1969 ob 14 uri

ČARASKO - ameriški barvni CS film

8. 12. 1969 ob 18 uri
11. 12. 1969 ob 20 uri
14. 12. 1969 ob 18 uri

VOHUNKA BREZ IMENA - italijansko-
jugoslovanski barvni vohunski film

8. 12. 1969 ob 20 uri
12. 12. 1969 ob 20 uri
14. 12. 1969 ob 14 uri

CUSTER IZ ZAHODA - francoski barv-
ni vestern film

9. 12. 1969 ob 20 uri
13. 12. 1969 ob 17,30 uri
14. 12. 1969 ob 20 uri

Cene vstopnicam zvišane!

NAVIHANCI IZ PRVE KLOPI - zapadno
nemški barvni zabavni film

10. 12. 1969 ob 18 uri
13. 12. 1969 ob 20 uri
14. 12. 1969 ob 16 uri

(nadaljevanje s str. 18)

kupim

radnji amortizer za "Primo" NSU

Stane Jagodic

prodam

po ugodni ceni popolnoma nov otro-
ški športni voziček nemške znamke.

Alojz Svetina

R O J S T V A !

Rodila sta se:

MAROLT Jožetu deček

PRESTRL Mariji deček